

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΠΕΔΔΥ)

Διδότου 26 – 106 80 ΑΘΗΝΑ

Τηλ. : 2131512281 – 2105240790

Email: peddy.ds@gmail.com και peddy@otenet.gr

Πληροφορίες : Νικ.Μπόκαρης (τηλ. Επικοινωνίας 6937883012)

Αθήνα 12-04-2023

Αρ.Πρωτ.: 24

Προς : 1. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας
κ.Κωνσταντίνο Σκρέκα
2. Υφυπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας
κ.Γεώργιο Αμυρά

Κοιν.: Γενικό Γραμματέα Δασών
κ.Κωνσταντίνο Αραβώση
Αθήνα

Πρόσφατα εκδόθηκε η με αριθμό ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/16683/995/15-2-2023 ερμηνευτική εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που απευθύνεται στις Επιθεωρήσεις Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής και στις Διευθύνσεις Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Χώρας.

Η εν λόγω εγκύκλιος στην τελευταία παράγραφο της ορίζει τα ακόλουθα: «Επομένως δηλώσεις δικαιώματος του άρθρου 2 του ν. 2308/1995 που υποβάλλονται από το Δημόσιο και αφορούν δάση, δασικές εκτάσεις καθώς και εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, οι οποίες περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α' 289), **θα πρέπει να συνοδεύονται από αποδεικτικά του επικαλούμενου δικαιώματος στοιχεία**, ήτοι τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας.».

Παρά το γεγονός ότι οι εγκύκλιοι της Δημόσιας Διοίκησης, γενικά και πάγια, **δεν θέτουν δίκαιο, αλλά προϋποθέτουν δίκαιο**, εκτιμούμε ότι η εγκύκλιος στην οποία αναφερόμαστε **δεν τηρεί την προαναφερόμενη διοικητική αξίωση**.

Για το λόγο αυτό παρακαλούμε να ληφθούν υπόψη τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, «*Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.*».

Κατά δε το άρθρο 2 του Ν. 998/1979:

«1. **Οι εκτάσεις του άρθρου 3 του παρόντος** (όπως δάση, δασικές εκτάσεις και χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις, κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάτων εδαφών), **που διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις αυτού, συνιστούν εθνικό κεφάλαιο**, που η προστασία του αποτελεί υποχρέωση των κρατικών οργάνων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και συγχρόνως υποχρέωση και δικαίωμα των πολιτών.

2. Ουδενός ιδιωτικού δικαιώματος η άσκησης δύναται να ενεργείται κατά παραβίασιν της ως άνω υποχρέωσης, πλην αν άλλως, κατ' εξαίρεσιν ορίζει ο νόμος και εντός των ορίων της εξαιρέσεως ταύτης.

3. Οι παραπάνω εκτάσεις θεωρούνται δημόσιες, εκτός αν υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003.».

Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, στις οποίες αναφέρεται η αμέσως ανωτέρω διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 998/1979, ορίζονται οι περιπτώσεις εκείνες, στις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του νόμου 998/1979 (χορτολιβαδικού, βραχώδους και πετρώδους χαρακτήρα εκτάσεις, που κείνται επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών).

Με τις ίδιες ανωτέρω διατάξεις, όπως ισχύουν μετά την προσθήκη στην παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003 της περίπτωσης IV (με το άρθρο 152 του Ν. 4819/2021), **θεσπίσθηκε μια πολύ ευνοϊκή ρύθμιση ειδικά για τους ιδιώτες**, αναφορικά με τα δάση, τις δασικές εκτάσεις και τις χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών), που περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, δηλαδή στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης, των Νομών Λέσβου, Σάμου, Χίου και Κυκλάδων, των νήσων Κυθήρων, Αντικυθήρων, της Δωδεκανήσου, πλην των νήσων που ισχύει ο κτηματολογικός κανονισμός, καθώς και της περιοχής της Μάνης όπως αυτή ορίζεται από διοικητικά όρια των Καλλικρατικών Δήμων Ανατολικής και Δυτικής Μάνης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη της περίπτωσης IV της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, τα δάση, οι δασικές εκτάσεις και οι χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών), που περιλαμβάνονται στις προαναφερόμενες περιοχές του πιο πάνω δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, δεν θεωρούνται δημόσιες και αναγνωρίζονται, ως ιδιωτικές, με συνέπεια το Ελληνικό Δημόσιο να μην προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, σ' αυτές, εάν γι' αυτές το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες τις ανωτέρω περιγραφόμενες εκτάσεις διαθέτουν γι' αυτές, τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιопάροχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα, δηλαδή υπό τον όρο της πλήρωσης, σωρευτικά, των δύο αυτών συντρεχουσών προϋποθέσεων.

Η παραπάνω πολύ ευνοϊκή ρύθμιση για τους ιδιώτες, που ισχύει μόνο για τις περιοχές του ως άνω δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, ως ειδική διάταξη, υπερισχύει κάθε άλλης γενικής διάταξης, σχετικής με το ιδιοκτησιακό καθεστώς, σε δάση, σε δασικές εκτάσεις και σε χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών).

Εξ αντιδιαστολής, από τις προδιαληφθείσες διατάξεις και από το συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι θεωρούνται δημόσιες και δεν αναγνωρίζονται, ως ιδιωτικές, με συνέπεια σ' αυτές τις εκτάσεις το Ελληνικό Δημόσιο να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, οι δασικού χαρακτήρα εκτάσεις (δάση και δασικές εκτάσεις) και οι χορτολιβαδικού, βραχώδους και πετρώδους χαρακτήρα εκτάσεις, που κείνται επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών, οι οποίες δεν υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις του πιο πάνω άρθρου 10 του Ν. 3208/2003. Ειδικότερα, θεωρούνται δημόσιες και δεν αναγνωρίζονται, ως ιδιωτικές, με συνέπεια σ' αυτές τις εκτάσεις το Ελληνικό Δημόσιο να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, οι εκτάσεις που βρίσκονται στις περιοχές του ως άνω δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979 και είναι δασικού χαρακτήρα εκτάσεις (δάση και δασικές εκτάσεις) και χορτολιβαδικού, βραχώδους και πετρώδους χαρακτήρα εκτάσεις, που κείνται επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών και **δεν υπάγονται στην πιο πάνω περίπτωση IV της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, που προστέθηκε στην εν λόγω παράγραφο, με το άρθρο 152 του Ν. 4819/2021.**

Παράλληλα, στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8Α του Ν. 998/1979, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 149 του ίδιου παραπάνω Ν. 4819/2021, ορίζεται, ότι τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών, Δασικών, Χορτολιβαδικών και Βραχωδών Εκτάσεων (ΣΙΔΧΒΕ) επιλαμβάνονται της αναγνώρισεως της κυριότητας ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος, επί εκτάσεων που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ίδιου ως άνω Νόμου, με αίτηση του ενδιαφερομένου ιδιώτη ή νομικού

προσώπου, επί τη βάσει προσκομιζόμενων υπ' αυτών νόμιμα μεταγεγραμμένων τίτλων ιδιοκτησίας, οι οποίοι έχουν συνταχθεί το αργότερο μέχρι την 1-7-2001, έστω και αν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα, οι οποίοι συνοδεύονται από τοπογραφικά διαγράμματα, εξαρτημένα στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ '87), στα οποία αποτυπώνεται η περιγραφόμενη στους τίτλους έκταση, όπως και επί τη βάσει όσων στοιχείων τηρούνται στη Δασική Υπηρεσία. Η κρίση των Συμβουλίων σχηματίζεται με ελεύθερη εκτίμηση των ως άνω αποδεικτικών στοιχείων, υπόκειται δε στην έγκριση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δυναμένου να αποδεχθεί ή μη αυτή, εν όλω ή εν μέρει, αλλά επ' ωφελεία του Δημοσίου, όχι όμως και να τροποποιήσει αυτήν εις βάρος του Δημοσίου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων και το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών, κατ' εφαρμογή της περ. IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, δεν ακολουθείται η ανωτέρω διαδικασία.

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει, ότι βασικές προϋποθέσεις για να αναγνωρίζονται και να θεωρούνται, ως ιδιωτικά, τα δάση, οι δασικές εκτάσεις και οι χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών), που περιλαμβάνονται στις προαναφερόμενες περιοχές του ως άνω δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, με συνέπεια το Ελληνικό Δημόσιο να μην προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σ' αυτά, σύμφωνα και με το πιο πάνω άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 998/1979, που ρητά ορίζει ότι «Οι παραπάνω εκτάσεις θεωρούνται δημόσιες, εκτός αν υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003.», είναι:

Α) Είτε, σύμφωνα με την πιο πάνω διάταξη της περιπτώσεως IV της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, όπως προστέθηκε με το άρθρο 152 του Ν. 4819/2021, 1) το Ελληνικό Δημόσιο να μην διαθέτει για τα ως άνω ακίνητα, τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, επ' αυτών, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας τους, ως δημόσιων κ α ι, σ υ γ χ ρ ό ν ω ς, 2) οι διεκδικούντες τα ανωτέρω περιγραφόμενα ακίνητα να διαθέτουν γι' αυτά, τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιούχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα, αναγνωριζόμενης της κυριότητας των τελευταίων, επί των παραπάνω ακινήτων, με την ανωτέρω διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8Α του Ν. 998/1979, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 149 του ίδιου πιο πάνω Ν. 4819/2021, δηλαδή πρέπει υποχρεωτικά να πληρούνται, σωρευτικά, οι δύο ως άνω συντρέχουσες προϋποθέσεις.

Β) Είτε τα ίδια παραπάνω ακίνητα να υπάγονται σε μία από τις άλλες περιπτώσεις που αναφέρονται αναλυτικά στο άρθρο 10 του Ν. 998/1979.

Συνεπώς, για να μην υποβάλει, κατά τη διαδικασία κτηματογράφησης, το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω των αρμοδίων Δασικών Υπηρεσιών, δηλώσεις δικαιώματος του άρθρου 2 του Ν. 2308/1995, σε δάση, δασικές εκτάσεις και χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάλων εδαφών), που περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, θα πρέπει να συντρέχουν οπωσδήποτε οι αμέσως ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις. Διαφορετικά αυτό έχει υποχρέωση να υποβάλει, κατά την πιο πάνω διαδικασία, δηλώσεις δικαιώματος του άρθρου 2 του Ν. 2308/1995, για τα πιο πάνω ακίνητα και το βάσιμο ή μη των δηλώσεων αυτών, θα κριθεί κατά την διαδικασία κτηματογράφησης.

Αντίθετα με όσα ρητά ορίζονται παραπάνω, η προαναφερθείσα εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δασών τροποποιεί τις προαναφερόμενες διατάξεις, θεσπίζοντας, μη σύννομα, νέο κανόνα δικαίου, που οδηγεί σε απεμπόληση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, επί των παραπάνω ακινήτων, τα οποία το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 998/1979 τα αναγάγει σε εθνικό κεφάλαιο, που η προστασία του αποτελεί υποχρέωση των κρατικών οργάνων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και συγχρόνως υποχρέωση και δικαίωμα των πολιτών, δοθέντος ότι με την εγκύκλιο αυτή δίνεται, εντολή στις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες της Χώρας να μην υποβάλλουν, για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, κατά τη διαδικασία κτηματογράφησης, δηλώσεις δικαιώματος του άρθρου 2 του Ν. 2308/1995, όταν αυτές αφορούν δάση, δασικές εκτάσεις, καθώς και εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του Ν. 998/1979, που περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979, εάν οι δηλώσεις αυτές δεν συνοδεύονται από αποδεικτικά του επικαλούμενου δικαιώματος στοιχεία, ήτοι τίτλους

ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας των εν λόγω ακινήτων, ως δημοσίων, παρά το γεγονός ότι η ως άνω διάταξη της περιπτώσεως IV της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, όπως προστέθηκε με το άρθρο 152 του Ν. 4819/2021, θέτει σωρευτικά και μια άλλη δεύτερη προϋπόθεση, για να συμβεί αυτό, ήτοι σ υ γ χ ρ ό ν ω ς, οι διεκδικούντες τα ανωτέρω περιγραφόμενα ακίνητα ιδιώτες να διαθέτουν γι' αυτά, τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιопάροχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα, αναγνωριζομένης σε κάθε περίπτωση της κυριότητας των τελευταίων, επί των παραπάνω ακινήτων, με την ανωτέρω διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8Α του Ν. 998/1979, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 149 του ίδιου πιο πάνω Ν. 4819/2021

Τα ανωτέρω τίθενται υπόψη σας προκειμένου να υποστηρίξουμε θεσμικά τα μέλη μας, ΠΕ Γεωτεχνικούς - Δασολόγους οι οποίοι με βάση τις διατάξεις που προαναφέρθηκαν, υποχρεούνται από τις θέσεις ευθύνης που κατέχουν να υποβάλλουν κατά τη διαδικασία κτηματογράφησης, δηλώσεις δικαιώματος του άρθρου 2 του Ν. 2308/1995, σε δάση, δασικές εκτάσεις και χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις (κείμενες οι τελευταίες επί ορεινών, ημιορεινών και ανωμάτων εδαφών), που περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του Ν. 998/1979 σε αντίθεση με την προαναφερόμενη εγκύκλιο του Γενικού Γραμματέα Δασών η οποία αναιρεί αυτή την υποχρέωση.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΚΑΡΗΣ

ΓΕΩΡΓ.ΠΑΠΑΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ